

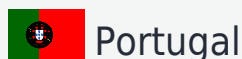
[Avaleht](#) > ... > [Raha/Rahalised Nõuded](#) > [Hagi Tagamine Nõude Puhul ELi Liikmesriikides](#) > Portugal

Hagi tagamine nõude puhul ELi liikmesriikides

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Millised on abinõude eri liigid?

Ajutised ja kaitsemeetmed on teatavates õiguslikes olukordades kaitse tagamiseks ette nähtud meetmed. Nende hulka võivad kuuluda a) ajutised meetmed, mida võetakse [14. augusti 2018. aasta seadusega nr 49/2018](#) sätestatud ülalpeetavaid täiskasvanuid käsitleva õigusraamistiku kohaldamisalas; b) eemalviibiva isiku vara ajutine hooldamine (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 1021); c) hooldaja määramine *ad litem* (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 17) või d) meetmed, mis on vajalikud sellise vara kaitsmiseks, mis sisaldab omanikuta pärandvara (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 938).

Ajutiste meetmete (nt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklites 362 jj sätestatud meetmete) eesmärk on minimeerida otsuse hilinenult tegemise ohtu ja tagada lõpliku kohtuotsuse soovitud toime (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 2).

Ajutiste meetmete eesmärk on tagada, et hagi taotletu tegelikult saavutataks, vältida tõsist kahju või ennetada nõude realiseerimist ning luua samal ajal võimalikult hea tasakaal kiiruse ja õiguskindluse eesmärgi vahel.

Portugali tsiviilkohtumenetlust käsitlevate õigusnormidega on ette nähtud kahte liiki ajutisi meetmeid:

- a) ajutised üldmeetmed (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 362–376);
- b) ajutised erimeetmed (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 377–409).

Näiteks:

- a) *valduse ajutine taastamine (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 377);*
- b) *äriühingu otsuste täitmise peatamine (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 380);*
- c) *ajutine elatis (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 384);*
- d) *esialgne kahjuhüvitis (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 388);*
- e) *arest (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 391);*
- f) *uute tööde keeld (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 397);*
- e) *sekvestreerimine (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 403).*

2 Millistel tingimustel võib selliseid abinõusid rakendada?

Kui keegi väljendab põhjendatud kahtlust, et teine isik võib tema õigusi tõsiselt ja pöördumatult kahjustada, võib

ta taotleda asjakohaste kaitse- või ettevaatusmeetmete võtmist eesmärgiga tagada ohustatud õiguse kasutamine (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 362 lõige 1).

Üldisi kaitsemeetmeid võib kohaldada juhul, kui ei ole ühtegi erikaitsemeedet, mis oleks juhtumi asjaolusid arvestades asjakohane (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 362 lõige 3).

Seega peavad tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 362 osutatud mujal täpsustamata kaitsemeetmete kasutamiseks olema täidetud järgmised õiguslikud eeltingimused:

- a) õiguse ilmne olemasolu;
- b) põhjendatud kahtlus, et teine isik võib õigust tõsiselt ja pöördumatult kahjustada (*periculum in mora*);
- c) kaitse- või ettevaatusmeetme praktiline sobivus, et tagada ohustatud õiguse kasutamine;
- d) meede, mille kasutamist taotletakse, ei tohi olla hõlmatud muude kaitsemeetmetega.

Kaitsemeetmete määramiseks piisab sellest, kui kohtul on *prima facie* tõendid selle kohta, et kaitstav õigus on tõenäoliselt olemas, ning et olemas on põhjendatud kahtlus, et vaidluses lõpliku otsuse tegemisega viivitamine võib tekitada korvamatut või raskesti heastatavat kahju (*periculum in mora*). Kohtunik peab olema piisavalt veendunud, et põhikohtuasjas tehtav otsus on hageja jaoks positiivne, sest kaitsemeetmed kujutavad endast selget sekkumist kostja õiguslikku olukorda (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 368 lõige 1).

2.1 Menetlus

Kui välja arvata uute tööde keeld, mille puhul on võimalik võtta esialgseid kohtuväliseid meetmeid, millele peab järgnema avalduse esitamine kohtule kinnituse saamiseks (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 397 lõiked 2 ja 3), põhinevad kõik ülejäänud menetlused kohtule esitataval algsel avaldusel, milles hageja esitab kokkuvõtlikud tõendid ohustatud õiguse kohta ja põhjendab kahju tekkimise kahtlust. Kooskõlas tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikliga 365 esitatakse selles avalduses maksimaalselt viit isikut hõlmav tunnistajate nimekiri ja muud nõutud tõendid.

Territoriaalse pädevuse kohta on tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 78 sätestatud:

- a) arestimise ja sekvestreerimise avaldused võib esitada kohtule, kus algatatakse seotud hagi, või vara asukohajärgsele kohtule või ühele vara asukohajärgsele kohtule, kui vara asub mitmes piirkonnas (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 78 lõike 1 punkt a);
- b) uute tööde keelu puhul on pädev see kohus, kelle tööpiirkonnas töid plaanitakse (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 78 lõike 1 punkt b);
- c) muude ajutiste meetmete puhul on pädev see kohus, kellele esitatakse seotud hagiavaldus (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 78 lõike 1 punkt c).

Vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklitele 58 ja 1090, tõlgendatuna koostoimes kohtusüsteemi korralduse seaduse artikli 44 lõikega 1, on juriidilise esindaja kasutamine kohustuslik, kui meetme väärtus on suurem kui 5 000 eurot või kui lubatud on apellatsiooni esitamine.

2.2 Peamised tingimused

Kaitsemeetmete võtmise tingimuste hindamisel peab kohus alati kontrollima, kas kahtlus, millele tuginetakse, on põhjendatud ning kui keeruline oleks hüvitada potentsiaalset kahju. Samuti hindab kohus seda, kas konkreetse asja puhul on asjakohane võtta kaitse- või ettevaatusmeede, pidades silmas selle õiguse kaitsmist, mis väidetavalt on ohus. Kohus peab veenduma, et mis tahes viivitusega kaasneb oht.

Kohus kontrollib ka seda, kas menetlused on meetmega kaitstud õiguse seisukohast tegelikult või tõenäoliselt seotud esitatud või esitatava hagiga.

Sellist liiki menetluste puhul peab kohus saama *prima facie* tõendid (st vähem kindlamad tõendid kui need, mis tuleb esitada põhimenetluse raames) selle kohta, et on olemas tõenäosus, et kaitstav õigus eksisteerib ja et selle

õiguse kahjustamise oht on piisavalt suur.

Kõiki ajutisi meetmeid käsitatakse kiireloomulistena ning need on ülimuslikud mis tahes muude mitte nii kiireloomuliste õigustoimingute suhtes (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 363 lõige 1). Nendega seoses tuleb otsus teha esimese astme kohtus hiljemalt kahe kuu jooksul või 15 päeva jooksul sellistes asjades, millega seoses kostjat kohtusse kutsuma ei pea (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 363 lõige 2).

3 Abinõude ese ja laad

3.1 Millist liiki vara suhtes võib neid abinõusid kohaldada?

Kaitsemeetmeid võib kohaldada selliste õiguste ning vallas- ja kinnisvara suhtes, mis ei ole seadusega kaitsemeetmete kohaldamisalast täielikult või osaliselt välja arvatud.

3.2 Milline on selliste abinõude mõju?

Kuna kaitsemeetmete võtmise näeb ette kohus, on need meetmed siduvad kõigile avalik-õiguslikele ja eraõiguslikele isikutele ning ülimuslikud mis tahes muu ametiasutuse vastu võetud meetmete suhtes (Portugali Vabariigi põhiseaduse artikli 205 lõige 2). Isikut, kes rikub kohtu määratud kaitsemeetmeid, loetakse määruse täitmisest keeldumises süüdi. See ei mõjuta siiski täitemeetmeid (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 375).

3.3 Kui kaua sellised abinõud kehtivad?

Ilma et see mõjutaks võimalust vabastada hageja põhikohtuasjas hagi esitamise kohustusest, on tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 373 sätestatud, et ajutise meetme kohaldamise menetlus lõpeb ja kõik kehtestatud meetmed aeguvad järgmistel juhtudel:

- a) kui hageja ei esita meetmega seotud hagi 30 päeva jooksul alates päevast, mil talle anti teada, et meetme võtmist käsitlev otsus muutus lõplikuks (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 373 lõike 1 punkt a);
- b) kui pärast hagi esitamist on menetlus enam kui 30 päevaks peatatud hageja hooletuse tõttu (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 373 lõike 1 punkt b);
- c) kui hagi jäetakse rahuldamata lõpliku otsusega (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 373 lõike 1 punkt c);
- d) kui hagi jäetakse rahuldamata menetluslikel põhjustel ja hageja ei esita õigeaegselt uut hagi, et kasutada ära eelmise hagi positiivset mõju (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 373 lõike 1 punkt d);
- e) kui lõpeb õigus, mille tagamist hageja soovib (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 373 lõike 1 punkt e).

4 Kas abinõu kohta saab esitada kaebuse?

Jah. Tavakorras saab apellatsiooni esitada juhul, kui meetmete rahaline väärtus ületab sellele kohtule kehtestatud ülempiiri, kes on asja menetlenud, ja kui vaidlustatud otsusega kaasneb apellandi jaoks kahju, mille rahaline väärtus moodustab vähemalt poole sellest summast (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 629 lõige 1). Alati võib apellatsiooni esitada ka kaitsemeetmete väärtusega seotud otsuste peale, tuginedes asjaolule, et väärtus ületab vaidlustatud otsuse teinud kohtule kehtestatud ülempiiri (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 629 lõike 3 punkt b), ja kaitsemeetmete võtmise esialgse taotluse tagasilükkamise peale (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 629 lõike 3 punkt c).

Otsuse peale, millega pöörati hagi esitamise kohustus ümber, saab apellatsiooni esitada ainult koos apellatsiooniga, mis esitatakse seoses taotletud meetmeid käsitlevate otsustega; ümberpööramise tagasilükkamise otsused on lõplikud ja edasikaebamisele ei kuulu (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 370 lõige 1).

Apellatsiooni ei saa esitada Portugali kõrgeimale kohtule (*Supremo Tribunal de Justiça*) nende otsuste peale, millega nähti ette kaitsemeetmete võtmine, sealhulgas selliste otsuste peale, millega anti korraldus hagi esitamise kohustus ümber pöörata, ilma et see mõjutaks kohtuasju, mille puhul on apellatsioon alati vastuvõetav (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 370 lõige 2).

Ajutisi meetmeid käsitleva otsuse võib vaidlustada

- mis tahes menetlusosaline, kes kaotab kohtuasja (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 631 lõige 1);
- mis tahes isik, kes ei ole menetlusosaline, kuid kes kannab kaitsemeetme võtmise tõttu otsust ja tegelikku kahju (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 631 lõige 2).

Apellatsiooni menetleb vaidlustatud otsuse teinud kohtu tööpiirkonna teise astme kohus.

Apellatsioon tuleb esitada 15 päeva jooksul alates otsusest teavitamisest (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 638 lõige 1). Kui appellatsioon on seotud ka kogutud tõendite uuesti hindamisega, pikendatakse tähtaega kümne päeva võrra (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 638 lõige 7).

Apellatsioonil, mis on esitatud otsuse peale, millega lükatakse meetme võtmise taotlus tagasi või millega otsustatakse meedet mitte võtta, on otsuse täitmist peatav toime (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 647 lõike 3 punkt d). Muudel juhtudel on appellatsioonil vaid devolutiivne toime.

Kohaldatavad õigusnormid

[26. juuni 2013. aasta seadus nr 41/2013](#) – tsiviilkohtumenetluse seadustik

[26. augusti 2013. aasta seadus nr 62/2013](#) – kohtusüsteemi korralduse seadus

Seotud lingid

Lisateavet on esitatud järgmistel veebisaitidel:

[õigusportaal](#);

[õiguspoliitika peadirektoraat](#);

[CITIUS Portal](#)

[õigusdokumentide andmebaas](#);

[Portugali ametlik väljaanne](#)

Märkus.

Käesolevas teabelehes sisalduv teave ei ole tsiviil- ja kaubandusajaja käsitleva Euroopa õigusala koostöö võrgustiku kontaktisiku, kohtute või muude üksuste ja ametiasutuste jaoks siduv. Kuigi käesolevat teabelehte ajakohastatakse regulaarselt, ei asenda see vajadust tutvuda vastavate kehtivate õigusaktidega, samuti võib muutuda nende tõlgendamine kohtupraktikas.

 Viimati uuendatud: 01/08/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusala koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusala koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.